

L'economia

Joan Ribas

El dia quatre de maig de 1973 es va celebrar un consell d'administració de l'empresa *PROIDEGESA* (Sociedad de Promoción y Desarrollo de Gerona) al Saló de sessions de la Diputació. Presidia el Sr. Higiní Torras Magem, que a la vegada presidia l'empresa Torres Hostench S.A. i el Banc dels Pirineus. Es va parlar del futur túnel de Toses (mai construït), de l'ampliació de l'estació de Vilamallà (que encara porta cua) i de *crear un ens coordinador de la promoció industrial a la província*.

I, curiosament, tres anys més tard, quan Franco ja era difunt, el mes de novembre de 1976, una nova societat *PRODEGEST, S.A.* (Proyección, Desarrollo y Gestión Gerona S.A.) es marcava l'objectiu d'èsser un ens que *agilitzi actuacions, ompli buits, ofereixi solucions i coordini esforços, treballant per nuestra querida província*. La cartamanifest anava firmada pel seu Director-Gerent Sr. Rafael Pinedo, que havia estat alt càrrec del *Movimiento* i braç dret del Governador.

Són breus pinzellades de la intransmissió i simbiosi existent des d'abans de la democràcia i mantinguda en els primers temps de la mateixa, de l'aparell oficial. La intenció sempre és la de potenciar la nostra *querida província*. Des del temps del Governador Victorino Anguera Samsó, que es va erigir en un autèntic *virrei* de la província, i el seu *Consejo Económico Sindical Provincial* format per tots els càrrecs i delegacions ministerials a Girona, tot eren propostes per *aixecar* l'economia, que començava a donar símptomes alarmants. Darre-ra quedaven les trames ordides dels

individus que buscaven prebendes i avantatges personals.

Girona-ciutat era el centre neuràlgic de tota aquesta operació. Les reunions, els panegírics a la premsa, les iniciatives, gairebé totes sortien de Girona. En un altre nivell, la Cambra de Comerç de Girona, tradicionalment separada de tot aquest muntatge oficialenc, també procurava aglutinar esforços davant d'una economia que feia aigües.

En els últims anys, s'havia viscut per damunt de les possibilitats reals. Esponerats pel desenvolupament dels anys seixanta, s'havien escomès moltes empreses, sense el capital necessari i assumint riscos impossibles de complir. Els bancs i les autoritats monetàries, eren culpables essencials d'aquest creixement descontrolat, tota vegada que havien avalat empreses, els havien deixat diners i fins i tot hi havien intervingut directament sense les mínimes garanties, en molts casos. La por del règim a una conflictivitat laboral imparable havia tolerat també augments de salaris molt per damunt de l'índex d'augment de preus, propiciant així la temuda espiral inflacionària.

Finalment, la col·lisió entre una economia super-inflada, i la reces-

sió que afectava tot el conjunt mundial, va esdevenir imparable. La crisi va esclatar, arrossegant grans empreses, bancs i els projectes de desenvolupament, dels quals ja no se'n va tornar a sentir parlar mai més.

Els canvis més importants esdevinguts en aquest període serien matèria per a molts llibres, i no es poden escatir en unes breus línies. Pel que fa a Girona-ciutat, podem indicar alguns punts que són demostratius de l'evolució soferta:

- Les institucions oficials -Govern civil, Diputació, Cambra de Comerç- i bancs i caixes que havien intervingut activament en la política de desenvolupament, es reclouen en les seves funcions específiques, deixant l'economia al seu aire. Desapareixen gairebé les empreses paraoficials creades per al foment de l'economia en molts sentits.

- Després d'una profusió d'estudis sectorials, generals i per zones sobre l'economia en aquestes àrees, disminueix l'interès general per la problemàtica col·lectiva i disminueixen els cercles on s'estudia el tema, i les publicacions especialitzades fetes des de Girona.

- Fallides i suspensions en cadena que afecten empreses de tota mena, com és ara supermercats (Copiba S.A.), papereres (Torras Hostench S.A.), químiques (Ind. Químiques i Tartàriques), bancs (fallida Banc dels Pirineus i dificultats de les caixes i bancs), fàbriques d'embutits (Maret), escorxadors (Ind. Gerunda i d'altres), fonerries (Batlle, Solés i Cia), fàbriques de motocicletes, tallers mecànics, fàbriques de components i tantes i tantes d'altres que

desapareixen del mapa empresarial sense deixar rastre.

- Immobilització dels actius pel tancament de les fàbriques i pèrdues de llocs de treball, en massa.

- El centre de la ciutat es converteix en un nucli purament administratiu i comercial. Les indústries es traslladen als afores i els oficis artesans desapareixen completament.

- Resistència de les empreses a instal·lar-se en polígons industrials, per a no pagar l'import del sòl industrial urbanitzat, mentre els ajuntaments fan ulls grossos perquè s'instal·lin en zones no consolidades. Els nous polígons de Riudellots i de Celrà, passen penúria per manca de clients.

- Aparició a la ciutat de grups importants, que acaparen entre unes poques persones la majoria de les iniciatives de construcció i urbanització.

- Enfortiment del paper de l'Ajuntament de Girona en tot allò que suposi la implantació d'indústries i l'edificació, pel seu protagonisme creixent a l'hora d'atorgar les llicències corresponents.

- Consolidació de l'atur com a *cosa normal*, amb importants contingents de *persones que acudeixen al seu subsidi*, com una forma més de guanyar-se la vida.

- Implantació de normes que faciliten el treball temporer, com a mal menor per protegir l'ocupació laboral.

- Manca d'aprenentatge i de personal especialitzat. Increment de funcionaris, portats pels nous consistoris i departaments creats per la democràcia i l'autonomia.

- Baixa dels mercats setmanals de Girona, substituïts per les comunicacions actuals, i propiciada per la manca d'acolliment adequat.

- Aparició de la informàtica com a eina habitual per a totes les activitats.

- Tancament o precarietat de les botigues tradicionals, mentre es consoliden els establiments especialitzats i el self-service.

- Lent desplaçament del centre neuràlgic de la ciutat cap al sud.

- Segregació de Salt i Sarrià, justament reivindicada, però que suposa un retrocés en l'articulació de la ciutat i la *llogica* dels seus serveis.

Potser aquests serien els trets més importants d'una època en què la ciutat es refà lentament d'uns anys de planificació estatal seguida d'un desastre econòmic col·lectiu. En els anys següents, la revifalla general de l'economia -iniciada el 1983- millorarà molts dels paràmetres de la ciutat, que encara el 1980 presentava unes mancances que ara potser ens semblen ja incomprendibles.

Un estudi molt més detallat sobre el tema, ho posaria certament de manifest. ☆

QUIM CURBET

